

<https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-344-4-67>

УДК 005.35:502.131.1:658

ГРЕЧАН Алла

Національний транспортний університет

<https://orcid.org/0000-0003-3984-9952>e-mail grechan.ap@gmail.com

БІЛІК Володимир

Національний транспортний університет

<https://orcid.org/0009-0007-7669-8723>e-mail ybilik79@gmail.com

ДІАГНОСТИКА КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

У статті розглянуто діагностику корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) підприємств як інструмент забезпечення сталого розвитку, зокрема транспортних компаній. Проаналізовано сучасні підходи до оцінки соціальної ефективності бізнесу, включно з аналітичними, соціологічними, експертними та обчислювальними методами. Особлива увага приділена розробці та застосуванню системи індикаторів для діагностики КСВ, що дозволяє комплексно оцінювати соціальний, екологічний та економічний вплив діяльності підприємств на стейкхолдерів і громаду. Показано значення використання інструментів SWOT, PESTEL, ESG-метрик та Balanced Scorecard для інтеграції соціальних та економічних показників у стратегічне управління. Висвітлено роль соціологічних опитувань та експертних оцінок у підвищенні прозорості та гуманізації бізнес-процесів. Дослідження підтверджує, що системна діагностика КСВ і використання індикаторів сприяють формуванню прозорої, відповідальної та сталого розвитку орієнтованої стратегії підприємств.

Ключові слова: корпоративна соціальна відповідальність, діагностика, система індикаторів, сталий розвиток, ESG-метрики, методи діагностики, показники діагностики.

GRECHAN Alla, BILYK Volodymyr

National Transport University

DIAGNOSTICS OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY OF ENTERPRISES IN THE CONTEXT OF ENSURING SUSTAINABLE DEVELOPMENT

The article examines the diagnostics of corporate social responsibility (CSR) of enterprises as a tool for ensuring sustainable development, with a focus on transport companies. Modern approaches to assessing business social performance are analyzed, including analytical, sociological, expert, and computational methods. Special attention is given to the development and application of a system of indicators for CSR diagnostics, which allows for a comprehensive evaluation of the social, environmental, and economic impact of enterprise activities on stakeholders and the community. The importance of using tools such as SWOT, PESTEL, ESG metrics, and Balanced Scorecard to integrate social and economic indicators into strategic management is highlighted. The role of sociological surveys and expert evaluations in increasing transparency and humanization of business processes is emphasized. The study confirms that systematic CSR diagnostics and the use of indicators contribute to the formation of a transparent, responsible, and sustainable development-oriented enterprise strategy.

Keywords: corporate social responsibility, diagnostics, indicator system, sustainable development, ESG metrics, diagnostic methods, diagnostic indicators

Стаття надійшла до редакції / Received 29.07.2025

Прийнята до друку / Accepted 22.08.2025

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Сучасне підприємство працює у світі, де фінансові показники вже не є єдиним мірилом успіху. Працівники очікують безпеки та справедливості, громади — партнерства й чесного діалогу, клієнти — етичності ланцюгів постачання, інвестори — прозорості та довгострокової стійкості. У цій реальності корпоративна соціальна відповідальність (КСВ) перестає бути добровільним «додатком» до бізнесу і перетворюється на стратегічний обов'язок. Вона дедалі більше сприймається як стратегічний ресурс, що формує стійкість компанії, її здатність адаптуватися до змін і одночасно зберігати баланс між економічними цілями, екологічними пріоритетами та суспільними інтересами. Проте ключова проблема полягає в тому, що попри численні декларації, реальний рівень КСВ у багатьох компаніях залишається непрозорим і важко вимірюваним. Це призводить до ситуації, коли неможливо об'єктивно оцінити ефективність соціально відповідальних практик та їхній вплив на сталість розвитку бізнесу.

Традиційні підходи до аналізу КСВ часто обмежуються описом соціальних ініціатив або формальним відстеженням відповідності корпоративних звітів певним стандартам. Водночас вони не дають відповіді на питання: наскільки глибоко соціальна відповідальність інтегрована у стратегічне управління? Чи є вона системним інструментом зменшення ризиків і створення довгострокової цінності? Саме на ці аспекти має відповідати діагностика КСВ — системний процес збору, аналізу та інтерпретації даних, який дозволяє визначити рівень зрілості відповідальних практик і потенціал їхнього впливу на сталий розвиток.

З наукової точки зору, проблема полягає у відсутності уніфікованих та водночас гнучких методик, здатних поєднати кількісні та якісні параметри оцінки КСВ, враховуючи контекст галузі, розмір компанії та специфіку ринку. Це ускладнює проведення порівняльних досліджень, створення єдиних баз даних і формування доказової бази впливу КСВ на економічну, соціальну та екологічну сталість.

З практичної точки зору, діагностика КСВ необхідна для ухвалення управлінських рішень, які відповідають сучасним викликам: підвищення прозорості бізнесу, виконання ESG-вимог, зміцнення довіри стейкхолдерів, зменшення репутаційних та операційних ризиків. В умовах зростання ролі нефінансової звітності, участі у міжнародних ланцюгах постачання та інтеграції до європейського економічного простору, ефективна діагностика КСВ стає не просто конкурентною перевагою, а й фактором виживання бізнесу на глобальному ринку.

Таким чином, необхідність розробки та впровадження сучасних діагностичних показників і інструментів КСВ безпосередньо пов'язана як із вирішенням важливих наукових завдань — побудови універсальної методології оцінки, — так і з практичними викликами, що стоять перед бізнесом у XXI столітті: досягненням стійкості, збереженням довіри суспільства та реалізацією принципів сталого розвитку на всіх рівнях корпоративного управління.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

За останні роки наукові підходи до корпоративної соціальної відповідальності еволюціонували від дискусій про її моральну необхідність до прагматичних моделей, де КСВ розглядається як вимірюваний, діагностований та інтегрований елемент бізнес-стратегії, що прямо впливає на стійкість підприємства. Дослідження науковців [1] показують, що сучасні методології діагностики зосереджуються не лише на аналізі звітності чи формальних декларацій, а й на реальних бізнес-практиках, включно з управлінням ланцюгами постачання, політикою у сфері праці та виконанням Цілей сталого розвитку (ЦСР). Запропонований ними підхід об'єднує ЦСР-метрики з концепцією «triple bottom line», що дозволяє здійснювати багатовимірну оцінку результатів.

Питання зв'язку між рівнем розвитку КСВ і фінансовою стабільністю бізнесу досліджували Д.Матицин, О.Петренко та Н.Савельєва [2]. Автори виявили, що вплив КСВ на фінансові результати не завжди є лінійним: у деяких випадках відповідальні практики знижують ризики та підвищують конкурентоспроможність, а в інших — активізація КСВ відбувається саме під тиском зовнішніх фінансових чи ринкових загроз. Це обумовлює потребу у діагностичних інструментах, які здатні поєднувати оцінку соціальних ініціатив із показниками фінансових ризиків.

Аспекти КСВ у країнах із ринками, що розвиваються, досліджували Л.О.Чезаріно та співавтори [3], підкреслюючи важливість урахування інституційного контексту та локальних соціально-економічних потреб. На їхню думку, ефективна діагностика КСВ у таких умовах повинна бути контекстно-орієнтованою, оскільки стандартизовані підходи, поширені у розвинених країнах, не завжди відображають реальні виклики та можливості бізнесу в регіоні.

В українському науковому середовищі увага до КСВ також відображено і у праці [4], в якій автори пропонують власні методичні підходи до вимірювання рівня соціальної відповідальності, орієнтовані на локальні економічні та культурні особливості. Аналіз українських досліджень [5] засвідчує, що останніми роками відбувається перехід від описових характеристик КСВ до впровадження комплексних методів діагностики, що поєднують кількісні показники з якісними оцінками за участі стейкхолдерів.

Отже, синтез вітчизняних і зарубіжних напрацювань [1–5] свідчить, що ефективна діагностика КСВ повинна:

- бути багатовимірною, поєднуючи індикатори результативності, процесів та сприйняття зацікавлених сторін;
- інтегрувати оцінку фінансових ризиків;
- враховувати інституційні та культурні особливості ринку;
- мати практичну спрямованість, орієнтовану на прийняття управлінських рішень.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Мета статті полягає у обґрунтуванні і розробці підходу до діагностики КСВ як інструменту забезпечення сталого розвитку бізнесу, який поєднує наукову обґрунтованість, практичну застосовність та адаптивність до сучасних умов. Створення такого методичного підґрунтя допоможе бізнесу перетворити КСВ із декларативної складової корпоративного іміджу на реальний драйвер довгострокової конкурентоспроможності та соціальної довіри.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Корпоративна соціальна відповідальність у сучасному бізнес-середовищі дедалі більше розглядається як визначальний елемент стратегічного управління, який безпосередньо впливає на довгострокову конкурентоспроможність компанії та її здатність до сталого розвитку. Під впливом глобальних викликів —

зміни клімату, посилення регуляторних вимог, ескалації соціальних очікувань — КСВ вийшла за межі «добровільних ініціатив» і стала інтегрованою складовою корпоративної стратегії [1].

У зарубіжних дослідженнях останніх років діагностика КСВ пов'язується не лише з вимірюванням соціальних та екологічних показників, але й з оцінкою впливу цих практик на фінансові результати, управління ризиками та репутаційний капітал. Так, С.Кантеле, С.Ланді та С.Верніці [1] запропонували багатовимірний підхід, що інтегрує ESG-метрики та концепцію «triple bottom line», дозволяючи оцінювати економічні, соціальні та екологічні результати у взаємозв'язку.

У контексті ринків, що розвиваються, науковці [3] підкреслюють необхідність адаптації інструментів діагностики до локальних умов. За їхнім висновком, універсальні методики, розроблені для розвинених економік, не завжди ефективні в середовищі з нестабільною інституційною базою та високим рівнем соціальних викликів.

Особливе значення має зв'язок КСВ із фінансовою стійкістю бізнесу. Автори [2] доводять, що наявність ефективних соціально відповідальних практик може знижувати фінансові ризики та слугувати інструментом підвищення довіри інвесторів, що є особливо важливим у періоди економічної турбулентності.

В Україні дослідження КСВ набули особливої актуальності в умовах інтеграції до європейського економічного простору, посилення уваги до ESG-звітності та впровадження принципів сталого розвитку. В своїй статті Г. М.Завадських і О. І.Лисак [4] фокусуються на методичних аспектах діагностики КСВ на вітчизняних підприємствах, пропонуючи поєднання кількісних та якісних індикаторів для об'єктивної оцінки рівня соціальної відповідальності.

Вказують на зростання ролі нефінансової звітності у формуванні репутаційного капіталу та партнерських відносин із міжнародними компаніями автори дослідження [2]. Наголошується, що для українських підприємств діагностика КСВ має також антикризове значення — вона допомагає швидко виявляти соціальні ризики та визначати, наскільки бізнес готовий до їх мінімізації.

На основі аналізу вітчизняних і зарубіжних досліджень [1–5] можна виділити кілька ключових принципів побудови ефективної системи діагностики КСВ:

- багатовимірність оцінки — поєднання економічних, соціальних та екологічних індикаторів, що відображають комплексний вплив КСВ на діяльність компанії;

- контекстна адаптивність — урахування галузевої специфіки, розміру підприємства та інституційного середовища;

- інтеграція з ризик-менеджментом — включення показників, що відображають вплив КСВ на фінансові та репутаційні ризики;

- залучення стейкхолдерів — оцінка КСВ не лише з позиції керівництва компанії, але й з урахуванням думки працівників, клієнтів, партнерів і місцевих громад.

Практична реалізація такої моделі передбачає використання комбінованих методів: аналітичних індикаторів (наприклад, обсяг соціальних інвестицій, рівень скорочення викидів, кількість впроваджених інновацій з позитивним соціальним ефектом) та якісних оцінок (опитування стейкхолдерів, аналіз репутаційних показників у медіа). Отже, системна діагностика КСВ дає змогу:

- підвищувати прозорість діяльності компанії та зміцнювати довіру стейкхолдерів;

- своєчасно виявляти слабкі місця у соціально відповідальній політиці;

- інтегрувати результати оцінки у стратегічне планування;

- підвищувати готовність до міжнародної кооперації та виконання вимог ESG-звітності.

Як показує практика [1; 2], компанії, які проводять регулярну та глибоку діагностику КСВ, демонструють вищу стійкість до економічних криз, швидше відновлюють свої позиції після шоків і здатні конвертувати соціальні інвестиції у конкурентні переваги.

Міжнародні дослідження, зокрема Європейської комісії [6] та Глобальної ініціативи зі звітності [7], підкреслюють, що системна діагностика КСВ має базуватися на чітко визначених індикаторах, згрупованих за трьома блоками: економічним, соціальним та екологічним. Такий підхід дозволяє забезпечити порівнюваність результатів і формувати прозору звітність, що відповідає принципам ESG (Environmental, Social, Governance).

З огляду на різноманіття підходів до оцінювання корпоративної соціальної відповідальності, особливого значення набуває адаптація системи індикаторів до специфіки кожної окремої галузі.

Так, для українських транспортних підприємств, формування індикаторів КСВ має ґрунтуватися на поєднанні міжнародних стандартів (ISO 26000, GRI Standards) з локальними нормативними вимогами та стратегічними документами, такими як Транспортна стратегія України до 2030 року [8].

Узагальнення напрацювань вітчизняних і зарубіжних авторів дозволяє запропонувати комплекс індикаторів для діагностики КСВ у транспортному секторі (табл. 1).

Таблиця 1.

Система індикаторів для діагностики корпоративної соціальної відповідальності транспортних підприємств

Блок	Індикатори	Джерело даних	Очікуваний ефект
Економічний	Рентабельність операційної діяльності, %	Фінансова звітність підприємства	Підвищення прибутковості
	Частка інвестицій у модернізацію транспорту, % від загальних витрат	Внутрішні інвестиційні звіти	
	Обсяг сплачених податків та зборів, тис. грн	Податкова звітність	
	Кількість укладених партнерських угод у сфері сталого розвитку, од.	Договори та меморандуми	
Соціальний	Середня заробітна плата працівників, грн	Кадрова звітність	Покращення умов праці. Зростання довіри споживачів
	Частка персоналу, що пройшла підвищення кваліфікації, % від загальної чисельності	Відділ кадрів	
	Рівень задоволеності клієнтів, %	Опитування пасажирів/замовників	
	Кількість програм корпоративного волонтерства, од.	Звіт про соціальні проєкти	
Екологічний	Рівень викидів CO ₂ на 1 т·км або пас·км, кг	Екологічний моніторинг	Зменшення екологічного впливу. Зростання енергоефективності
	Частка транспорту з екологічними стандартами Euro-5 і вище, %	Технічний відділ	
	Обсяг утилізації відходів та використаних матеріалів, т	Звіти з утилізації	
	Частка використання альтернативних джерел енергії, % від загального споживання	Енергетичні звіти	

Запропонована система індикаторів забезпечує комплексне охоплення основних аспектів корпоративної соціальної відповідальності транспортних підприємств, структурованих за трьома ключовими вимірами: економічним, соціальним та екологічним. У економічному блоці індикатори зосереджені на фінансовій стійкості, інноваційності та ефективності використання ресурсів, що сприяє зростанню конкурентоспроможності. Соціальний блок включає показники, пов'язані з умовами праці, розвитком персоналу та взаємодією з громадськістю, формуючи позитивний імідж і підвищуючи лояльність стейкхолдерів. Екологічний блок орієнтується на зменшення негативного впливу на довкілля, впровадження «зелених» технологій та дотримання екологічних стандартів, що сприяє сталому розвитку. Така систематизація дозволяє не лише проводити об'єктивну діагностику КСВ, а й відстежувати прогрес у досягненні стратегічних цілей підприємства.

При цьому надзвичайно важливого значення має використання відповідних інструментів і методів дослідження, особливості яких повинна полягати у тому, що вони дозволяють оцінити ефективність соціально відповідальних практик, враховуючи як економічний, так і людський вимір діяльності бізнесу. Такі підходи відображають прагнення підприємства не лише до прибутковості, а й до створення цінності для співробітників, громади та суспільства загалом, що є суттю сталого розвитку. (табл.2)

Таблиця 2

Інструменти, моделі і методи діагностики корпоративної соціальної відповідальності

Категорія	Інструменти / методи	Характеристика з гуманістичним аспектом застосування
Аналітичні інструменти	SWOT-аналіз КСВ	Визначення сильних і слабких сторін, можливостей та загроз соціально відповідальних практик. Підкреслює важливість врахування потреб громади та стейкхолдерів.
	PESTEL-аналіз	Аналіз політичних, економічних, соціальних, технологічних, екологічних та правових факторів, що впливають на КСВ. Допомогає враховувати зовнішні соціальні й екологічні виклики.
Оцінка показниками за	ESG-метрики	Вимірювання екологічних, соціальних та управлінських практик. Підкреслює прозорість, підзвітність та людський аспект впливу бізнесу.
	Balanced Scorecard для КСВ	Інтеграція соціальних і екологічних показників у стратегічне управління. Підвищує усвідомлення співробітників про значення КСВ.
Моделі стратегічного аналізу	Модель створення спільної цінності (CSV)	Визначення соціальних потреб, де бізнес може одночасно створювати економічну та соціальну цінність. Орієнтовано на благо людей і громади.
	Модель стейкхолдерів	Визначення пріоритетності груп стейкхолдерів і їх очікувань. Дозволяє орієнтувати КСВ на справжні потреби людей та громади.
Кількісні методи	Опитування та анкетування стейкхолдерів	Збір думок співробітників, клієнтів та громад щодо соціальних ініціатив. Сприяє гуманізації бізнес-процесів та підвищує довіру.
	Індикатори соціальної ефективності	Вимірювання впливу КСВ на якість життя співробітників та громади, рівень задоволеності та довіри.

Джерело: складено на основі опрацювання [9-14]

Аналіз даної таблиці дозволяє виділити кілька ключових аспектів.

По-перше, аналітичні інструменти, такі як SWOT- та PESTEL-аналізи, допомагають підприємству усвідомлено оцінювати свої сильні та слабкі сторони, а також зовнішні можливості та загрози. Вони не лише

вказують на економічні аспекти, а й допомагають зрозуміти, як рішення бізнесу впливають на людей, громаду та навколишнє середовище, формуючи більш відповідальне управління.

По-друге, оцінка за показниками, зокрема через ESG-метрики та Balanced Scorecard для КСВ, забезпечує вимірюваність та прозорість соціально відповідальних практик. Ці підходи дозволяють інтегрувати людський аспект у стратегічне планування підприємства, формуючи культуру взаємної відповідальності та довіри серед співробітників і громади.

По-третє, моделі стратегічного аналізу, зокрема CSV та модель стейкхолдерів, орієнтовані на створення взаємної вигоди між бізнесом та суспільством. Вони дозволяють бізнесу бачити соціальні проблеми не як ризики чи додаткові витрати, а як потенціал для створення цінності, що підвищує соціальну значущість і ефективність підприємства.

Нарешті, кількісні методи, такі як опитування та індикатори соціальної ефективності, роблять вплив КСВ конкретним і вимірюваним. Вони підкреслюють важливість кожного голосу та відчуття співробітників, клієнтів та громади, що формує справжню гуманістичну практику КСВ і сприяє сталому розвитку підприємства.

Але заслуговує на увагу і класифікація цих методів за функціональним призначенням, що дозволяє комплексно оцінювати вплив бізнесу на суспільство та середовище і виділяє аналітичні, соціологічні, експертні та обчислювальні методи.

Аналітичні методи передбачають системне вивчення фінансових, економічних та стратегічних показників КСВ, а також застосування моделей SWOT, PESTEL чи Balanced Scorecard. Вони дають змогу підприємству усвідомити свої сильні та слабкі сторони, зовнішні загрози та можливості, при цьому інтегруючи соціальний аспект у прийняття рішень та стратегічне планування. [9, 11]

Соціологічні методи включають опитування, анкетування, фокус-групи та інтерв'ю зі стейкхолдерами, що дозволяє безпосередньо виявляти очікування та оцінку соціально відповідальних практик. Як зазначають науковці [13, 14], вони акцентують на людському вимірі КСВ, сприяють формуванню довіри між підприємством і суспільством, а також допомагають створювати ініціативи, що відповідають реальним потребам співробітників і громади.

Експертні та обчислювальні методи дозволяють здійснювати більш глибоку та прогнозовану оцінку КСВ. Експертні методики, наприклад, метод Делфі, забезпечують інтеграцію знань та досвіду фахівців, а обчислювальні методи – моделювання, статистичні та ESG-індикатори – дають змогу кількісно вимірювати вплив бізнесу на соціум та довкілля. Завдяки такому підходу підприємство може не лише оцінити поточний стан, а й прогнозувати ефекти від запровадження соціально відповідальних ініціатив, забезпечуючи сталий та гуманістично орієнтований розвиток [12].

Отже, використання зазначених методів – аналітичних, соціологічних, експертних та обчислювальних – дозволяє отримати багатовимірну оцінку КСВ, яка враховує потреби та очікування стейкхолдерів, громади та співробітників підприємства

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Як висновок, корпоративна соціальна відповідальність підприємств у контексті сталого розвитку потребує системного підходу до діагностики та оцінки соціально-економічного впливу. Використання різноманітних інструментів – аналітичних, соціологічних, експертних та обчислювальних – дозволяє підприємствам не лише вимірювати поточну ефективність КСВ, а й передбачати довгострокові результати та інтегрувати їх у стратегічне управління. Такий підхід підкреслює значення людини та громади у бізнес-процесах, формує довіру, сприяє залученню стейкхолдерів і зміцнює соціальну легітимність підприємства.

Важливою характеристикою сучасної діагностики КСВ є її здатність об'єднувати економічні та гуманістичні цілі. Підприємство, застосовуючи комплексні методики оцінки – від кількісних показників до експертних та соціологічних опитувань – отримує повну картину впливу своєї діяльності на суспільство та довкілля. Це дозволяє трансформувати соціальні ініціативи з формальних декларацій у реальні програми, які сприяють підвищенню якості життя співробітників, задоволеності громади та стабільності розвитку бізнесу.

Перспективи подальших досліджень у цьому напрямі пов'язані з поглибленням методології діагностики, зокрема адаптацією ESG-метрик до специфіки українського бізнес-середовища, розробкою інтегрованих моделей оцінки соціальної ефективності та створенням систем прогнозування впливу КСВ на довгостроковий економічний і соціальний розвиток. Крім того, актуальним залишається дослідження взаємозв'язку КСВ із цифровізацією бізнес-процесів, що відкриває нові можливості для прозорості та гуманістично орієнтованої оцінки корпоративної відповідальності.

Література

1. Cantele S., Landi S., Vernizzi S. Measuring corporate sustainability in its multidimensionality: a formative approach to integrate ESG and triple bottom line approaches. *Business Strategy and the Environment*. 2024. Vol. 33, No. 7. DOI: 10.1002/bse.3872.

2. Matytsin D. E., Petrenko Y. S., Saveleva N. K. Corporate Social Responsibility in Terms of Sustainable Development: Financial Risk Management Implications. *Risks*. 2022. Vol. 10, No. 11. Art. 206. DOI: <https://doi.org/10.3390/risks10110206>.
3. Cezarino L. O., Liboni L. B., Oliveira B. G., Caldana A. C. F. Corporate social responsibility in emerging markets: opportunities and challenges for sustainability integration. *Journal of Cleaner Production*. 2022. Vol. 362. Art. 132224. DOI: 10.1016/j.jclepro.2022.132224.
4. Завадських Г. М., Лисак О. І. Корпоративна соціальна відповідальність: теорія та практика. *Збірник наукових праць ТДАТУ імені Дмитра Моторного (економічні науки)*. 2023. № 2(48). С. 129–139. DOI: 10.31388/2519-884X-2023-48-129-139.
5. Пушак Я. Я., Чернух Д. В., Трушкіна Н. В. Розвиток системи корпоративної соціальної відповідальності українського бізнесу в умовах війни. *Ефективна економіка*. 2024. № 11. DOI: 10.32702/2307-2105.2024.11.22.
6. European Commission. A renewed EU strategy 2011-14 for Corporate Social Responsibility. Brussels: EC, 2011. [https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/com/com_com\(2011\)0681/_com_com\(2011\)0681_en.pdf](https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/com/com_com(2011)0681/_com_com(2011)0681_en.pdf)
7. Global Reporting Initiative (GRI). GRI Standards. Amsterdam: GRI, 2020. <https://www.globalreporting.org/media/q0v15ima/annual-sustainability-report-2020.pdf>
8. Міністерство інфраструктури України. Транспортна стратегія України до 2030 року. Київ: МІУ, 2019. <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvalennia-natsionalnoi-transportnoi-strategii-ukrainy-na-period-do-2030-roku-ta-zatverdzhennia-operatsiinoho-planu-zakhodiv-z-ii-realizatsii-u-20252027-rokakh-i271224-1550>
9. Байло В. Корпоративна соціальна відповідальність – запорука сталого розвитку бізнесу. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 2024. Т. 326, № 1. С. 327–334. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-326-51>.
10. Пучкова С. Соціальна відповідальність бізнесу: основні складові та пріоритетні напрями реалізації. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 2023. Т. 324, № 6. С. 467–474. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-324-6-73>.
11. Мельник Л. Інтеграція ESG-критеріїв у бізнес-практики в Україні. *Вісник транспорту і логістики*. 2022. № 10. С. 5–14. DOI: [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-310-5\(1\)-26](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-310-5(1)-26)
12. Харчук В. Ю., Чернобай Л. І., Рябічина Ю. С. Корпоративна соціальна відповідальність вітчизняних компаній: особливості імплементації та розкриття інформації. *Підприємництво і торгівля*. 2021. № 28. DOI: <https://doi.org/10.36477/2522-1256-2021-28-16>.
13. Ніколайчук О. А., Приймак Н. С. Соціальна відповідальність українського бізнесу: сучасний стан та перспективи розвитку. *Торгівля і ринок України*. 2022. № 51. С. 28–37. DOI: <https://doi.org/10.33274/2079-4762-2022-51-1-28-37>.
14. Курінько Р. Соціальна відповідальність бізнесу в Україні: проблеми прийняття та становлення. *Науково-теоретичний альманах Грані*. 2020. С. 211–223. DOI: <https://doi.org/10.15421/1720110>.

References

1. Cantele S., Landi S., Vernizzi S. Measuring corporate sustainability in its multidimensionality: a formative approach to integrate ESG and triple bottom line approaches. *Business Strategy and the Environment*. 2024. Vol. 33, No. 7. [in English]. DOI: 10.1002/bse.3872.
2. Matytsin D. E., Petrenko Y. S., Saveleva N. K. Corporate Social Responsibility in Terms of Sustainable Development: Financial Risk Management Implications. *Risks*. 2022. Vol. 10, No. 11. Art. 206. [in English]. DOI: <https://doi.org/10.3390/risks10110206>.
3. Cezarino L. O., Liboni L. B., Oliveira B. G., Caldana A. C. F. Corporate social responsibility in emerging markets: opportunities and challenges for sustainability integration. *Journal of Cleaner Production*. 2022. Vol. 362. Art. 132224. [in English]. DOI: 10.1016/j.jclepro.2022.132224.
4. Zavadskyykh H. M., Lysak O. I. Korporatyvna sotsial'na vidpovidal'nist': teoriya ta praktyka [Corporate social responsibility: theory and practice]. *Zbirnyk naukovykh prats' TDAU imeni Dmytra Motornoho (ekonomichni nauky)*. 2023. № 2(48). S. 129–139. [in Ukrainian]. DOI: 10.31388/2519-884X-2023-48-129-139
5. Pushak Ya. Ya., Chernukh D. V., Trushkina N. V. Rozvytok systemy korporatyvnoi sotsial'noi vidpovidal'nosti ukrayins'koho biznesu v umovakh viiny [Development of corporate social responsibility system of Ukrainian business in war conditions]. *Efektivna ekonomika*. 2024. № 11. [in Ukrainian]. DOI: 10.32702/2307-2105.2024.11.22.
6. European Commission. A renewed EU strategy 2011–14 for Corporate Social Responsibility. Brussels: EC, 2011. [in English]. URL: [https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/com/com_com\(2011\)0681/_com_com\(2011\)0681_en.pdf](https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/com/com_com(2011)0681/_com_com(2011)0681_en.pdf)
7. Global Reporting Initiative (GRI). GRI Standards. Amsterdam: GRI, 2020. [in English]. URL: <https://www.globalreporting.org/media/q0v15ima/annual-sustainability-report-2020.pdf>
8. Ministerstvo infrastruktury Ukrainy. Transportna strategiya Ukrainy do 2030 roku [Transport strategy of Ukraine until 2030]. Kyiv: MIU, 2019. [in Ukrainian]. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvalennia-natsionalnoi-transportnoi-strategii-ukrainy-na-period-do-2030-roku-ta-zatverdzhennia-operatsiinoho-planu-zakhodiv-z-ii-realizatsii-u-20252027-rokakh-i271224-1550>
9. Bailo V. Korporatyvna sotsial'na vidpovidal'nist' – zaporuka staloho rozvytku biznesu [Corporate social responsibility – a guarantee of sustainable business development]. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 2024. Т. 326, № 1. S. 327–334. [in Ukrainian]. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-326-51>.
10. Puchkova S. Sotsial'na vidpovidal'nist' biznesu: osnovni skladovi ta priorytetni napriamy realizatsiyi [Social responsibility of business: main components and priority directions of implementation]. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 2023. Т. 324, № 6. S. 467–474. [in Ukrainian]. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-324-6-73>.
11. Mel'nyk L. Intehratsiya ESG-kryteriiv u biznes-praktyky v Ukraini [Integration of ESG criteria into business practices in Ukraine]. *Visnyk transportu i lohistyky*. 2022. № 10. S. 5–14. [in Ukrainian]. DOI: [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-310-5\(1\)-26](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-310-5(1)-26).

12. Kharchuk V. Yu., Chernobay L. I., Ryabichyna Yu. S. Korporatyvna sotsial'na vidpovidal'nist' vitchyznyanykh kompaniy: osoblyvosti implemetsatsiyi ta rozkryttya informatsiyi [Corporate social responsibility of domestic companies: implementation and disclosure features]. *Pidpryyemnytstvo i torhivlya*. 2021. № 28. [in Ukrainian]. DOI: <https://doi.org/10.36477/2522-1256-2021-28-16>.

13. Nikolaychuk O. A., Prymak N. S. Sotsial'na vidpovidal'nist' ukrayins'koho biznesu: suchasnyy stan ta perspektyvy rozvytku [Social responsibility of Ukrainian business: current state and development prospects]. *Torhivlya i rynek Ukrayiny*. 2022. № 51. S. 28–37. [in Ukrainian]. DOI: <https://doi.org/10.33274/2079-4762-2022-51-1-28-37>.

14. Kurin'ko R. Sotsial'na vidpovidal'nist' biznesu v Ukraini: problemy pryynyattya ta stanovlennya [Social responsibility of business in Ukraine: adoption and establishment issues]. *Naukovo-teoretychnyy al'manakh Hrani*. 2020. S. 211–223. [in Ukrainian]. DOI: <https://doi.org/10.15421/1720110>.